

LATVIJAI TIKA SOLĪTA ZAĻA LAUKSAIMNIECĪBAS REFORMA – taču mēs saņēmām lūk - ko!

SOLĪJUMS

Mums solīja lielāku dabas daudzveidību lauksaimniecības zemēs, taču...

REALITĀTE

41%

no Latvijas lauksaimniecības zemes un vairāk nekā 80% saimniecībām nebūs jāievēro noteikumi, kas saglabā dabas daudzveidību.¹

1

Vismaz 41% Latvijas lauksaimniecības zemju nebūs jārūpējas par ainavas elementiem, kas saglabā bioloģisko daudzveidību, kā, piemēram, buferjoslām starp laukiem, kokiem, dzīvžogiem un dīķiem. Tas samazinās dažādu dzīvnieku – putnu, kukaiņu, tauriņu un mazu zīdītājdzīvnieku izdzīvošanas iespējas lauksaimniecības zemēs. Dabiskas ainavas samazināšanās nākotnē negatīvi ietekmēs arī ūdens un augsnes kvalitāti.

Mums solīja mazāk monokultūru un daudzveidīgāku un veselīgāku ainavu, taču...

22%

no Latvijas aramzemes, t.i. vairāk nekā 60% saimniecībās, kurās ir aramzeme, nebūs jāveic saprātīga kultūraugu dažādošana.²

2

Gandrīz ceturtajā daļā Latvijas aramzemes nebūs jāveic kultūraugu dažādošana audzējot vismaz trīs kultūras. Šādi valdība pieļauj lielas monokultūru platības, kas noved pie bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, augsnes noplicināšanas un pieaugošas pesticīdu un minerālmēsļu izmantošanas. Tas rada postošas sekas gaisa un ūdens kvalitātei, kā arī neatgriezeniskas klimata izmaiņas.

Mums solīja mērķtiecīgāku finansējumu vides pasākumiem, taču...

Finansējums salīdzinoši zaļākajam Lauku attīstības pilāram, ar kura palīdzību var nodrošināt vairākus ieguvumus sabiedrībai, tika samazināts par 20%, kamēr finansējums tiešajiem maksājumiem palielinājās par 51%.³

3

Nesamērīgais Lauku attīstības finansējuma samazinājums visdrīzāk nozīmē to, ka samazināsies finansējums videi draudzīgiem lauksaimniekiem, kas ikdienā izmanto labāku lauksaimniecības praksi.

¹ Eurostat dati http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Agri-environmental_indicator_-_soil_cover

² Eurostat dati http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Agri-environmental_indicator_-_cropping_patterns

³ Statistikas dati no Eiropas Padomes secinājumiem par daudzgadu finanšu ietvaru 2014–2020 un KLP

Ik gadus no 2007. līdz 2013. gadam katra Eiropas mājsaimniecība KLP ieviešanai samaksāja 277 eiro.

Apmaiņā pret miljardiem eiro, kas katru gadu tika samaksāti nodokļos, eiropiešiem tika solīta zaļāka un ilgtspējīgāka KLP reforma.

Taču tagad reforma ir noslēgusies un, diemžēl, redzams, ka lauksaimniecība pēc reformas visticamāk nekļūs nedz zaļāka, nedz ilgtspējīgāka, jo izņēmumi zaļo pasākumu ieviešanā ir kļuvuši par likumu, un izņēmums ir drīzāk šo pasākumu ieviešana. Ir vēl ļaunāk – dažās valstīs šī, tā sauktā „zaļā reforma” sper

soli atpakaļ salīdzinājumā ar iepriekš sasniegto vides jomā, jo samazina finansējumu Lauku attīstībai un pazemina vides prasības.

Taču viss vēl nav beidzies.

Arī reformu var ieviest labi, ja rīkojas pēc labākās sirdsapziņas un sākotnējām iecerēm – zaļāku un ilgtspējīgāku. Un to var paveikt Latvijas valdība.

Lēmumu pieņēmēji tiek aicināti izmantot šo pēdējo iespēju, un:

1

Līdzvērtīgo prakšu piemērošana „zaļajā komponentē” ir izmantojama tikai un vienīgi, lai pilnveidotu saimniekošanu, nevis samazinātu tiešmaksājumu „zaļumu”.

2

Lai kompensētu Lauku attīstības (2. pīlāra) finansējuma samazinājumu, nepieciešama finansējuma pārdale no tiešmaksājumiem (1. pīlāra) uz vides pasākumiem Lauku attīstības programmā.

3

Lauku attīstības programmā (2. pīlārā) jābūt ilgtspējīgiem pasākumiem, kuri būtiski pārsniedz „zaļās komponentes” (1. pīlāra) prasības tiešmaksājumiem

- Jānodrošina finansējuma pieaugums kvalitatīviem vides pasākumiem, lai nodrošinātu 30% finansējuma izmantošanu vides pasākumiem, kā, piemēram, agrovīdēs-klimata un Natura 2000 – nav pieļaujama šo pasākumu finansējuma samazināšana.
- Jānodrošina, ka agrovīdēs pasākumi palīdz uzturēt ainavu daudzveidību un atbalsta tradicionālo lauksaimniecību.
- Nav pieļaujama videi kaitīgu pasākumu finansēšana, izmantojot nodokļu maksātāju naudu, kā, piemēram, meliorācijas sistēmu atjaunošanu, neparedzot lauksaimniecības augu barības vielu noteci mazinošus pasākumus, un meža monokultūru izveidošanu.

Tikai tad, ja visas augstāk minētās piebildes tiek īstenotas, Kopējā lauksaimniecības politika aizsargās dabu, palielinās Latvijas lauksaimnieku iespējas un pildīs savu solījumu zaļākai Eiropai!

Andrejs Briedis, Latvijas Dabats fonds:
andrejs.briedis@ldf.lv, tel: +371 26309648

Oskars Keiss, Latvijas Ornitoģijas biedrība:
oskars.keiss@u.lv